

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት**

የሠ/መ/ቁጥር 237667

ጥቅምት 06 ቀን 2016 ዓ/ም

ዳኞች :- እትመት አሰፋ

ደጀኔ አያንሳ

ብርቅነሽ እሱባለዉ

ሀብታሙ እርቅይሁን

ብርሃኑ መንግሥቱ

አመልካች :- አቶ መሀመድ አወል ጠበቃ ጥሩነሽ ገረመው ቀረቡ

ተጠሪ :- ፀሀይ አሊ መሃመድ አልቀረቡም

መዝገቡ ተመርምሮ ከዚህ የሚከተለው የፍርድ ውሳኔ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የገጠር እርሻ መሬት በኑዛዜ የሚተላለፍበትን አግባብ የሚመለከት ነው፡፡ አመልካች በአማራ ክልል ደቡብ ወሎ ዞን በወረባቦ ወረዳ ፍርድ ቤት በተጠሪ ላይ በመሰረቱት ክስ አክስታቸው ወ/ሮ አረጋሽ የሱፍ በህይወት በነበሩበት ጊዜ በወራ ባቡ ወረዳ 07 ቀበሌ አዉራጫ ከተባለው ቦታ አዋሳኝ በክሱ የተጠቀሰውን የእርሻ መሬት በ2001 ዓ/ም ለተጠሪ በማስተላለፍ ያደረገቸውን ኑዛዜ በመሻር በህይወት እያለች እንድረዳት እና አንድጦራት በሕግ በተፈቀደላት መብት መሰረት በቀን 19/03/2009 ዓ/ም በተደረገ ኑዛዜ የእርሻ

መሬቷን በአዋጅ ሥልጣን በተሰጠው በወራባዩ ወረዳ የመሬት አስተዳደር እና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት ፊት 3 ምስክሮች ይዛ በመቅረብ ለአመልካች በኑዛዜ አወርሳኛለች።ጽሕፈት ቤቱም በቁጥር 00-2/265/09 በቀን 19/03/2009 ዓ/ም ኑዛዜውን በማረጋገጥ መዝግቦ ማስረጃ ሰጥቶኛል።የአመልካች አክሲዮን በቀን 07/09/2013 ዓ/ም ከዚህ አለም በሞት ተለይታለች። በመሆኑም ተጠሪ የተሻረዘውን ኑዛዜ መሰረት አድርጋ በሕገ-ወጥ መንገድ የያዘችውን መሬት ለቃ እንድታስረክብኝ ይወስንልኝ በማለት ዳኝነት ጠይቀዋል።

ተጠሪ በሰጡት መልስ ሚች የተናዘዘችልኝ ለእኔ ነው። አመልካች ያቀረበው ኑዛዜ ሰነድ ሀሰት ነው። በኑዛዜው ላይ ሚች አልፈረመችም። በመሆኑም ሰነዱ ይመርመርልኝ። ለእኔ የተደረገው ኑዛዜም ባለመሻሩ እና የሚች የቤተሰብ አባልም ስለነበርኩኝ እየጦርኳት ስለቆየሁ በኑዛዜው መሰረት በሚች መሬት ላይ ደብተር አሰርቻለሁኝ። ስለሆነም ክሱ ወድቅ ይደረግልኝ በማለት ተከራክረዋል።

ፍርድ ቤቱም ግራ ቀኙን ክርክርና ምስክሮች ሰምቶ እንዲሁም ከወረዳው የገጠር መሬት አጠቃቀም እና አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ማስረጃ አስቀርቦ በመመርመር አስቀድሞ ሚች በቁጥር ወ/ወ/07/64/2001 በቀን 15/03/2001 ዓ/ም ባደረጉት ኑዛዜ አከራካሪውን የገጠር የእርሻ መሬት ለተጠሪ ካስተላለፉ በኋላ ይህንኑ መሬት ሰነዶችን ለማረጋገጥና ለመመዝገብ ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት 3 ምስክሮችን ይዘው ቀርበው ባደረጉት ኑዛዜ ለአመልካች ማስተላለፋቸው ተረጋግጧል። ለተጠሪ ኑዛዜ የተደረገው ለአመልካች ከተደረገላቸው ኑዛዜ ቀድሞ በመሆኑ ኑዛዜው ፈራሽ ነው። በዚሁ ምክንያት አከራካሪውን መሬት ተጠሪ በስማቸው ያስመዘገቡት ሕጋዊ መብት ሳይኖራቸው ነው። እንዲሁም ተጠሪ አከራካሪውን መሬት የሚይዙበት የሕግ አግባብ የለም። በመሆኑም በተጠሪ ስም የተመዘገበው ተሰርዞ በአመልካች ስም እንዲመዘገብና ተጠሪ አከራካሪውን መሬት ለቀው ለአመልካች ያስረክቡ በማለት ወስኗል። ተጠሪ በወሳኔው ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለደቡብ ወሎ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ቢያቀርቡም በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 337 መሰረት ሠርዞባቸዋል።

በመቀጠል ተጠሪ የሰበር አቤቱታቸውን ለአማራ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት አቅርበው ችሎቱ ግራ ቀኙን አከራክሮ በሰጠው ወሳኔ በግለጽ የሚደረግ ኑዛዜ በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 881 መሰረት በመርህ ደረጃ በአራት ምስክሮች ፊት መደረግ አለበት።በልዩ ሁኔታ በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 882 መሰረት በሁለት ምስክሮች ፊት የሚደረገው ከምስክሮች መካከል አንዱ ወል ለማዋዋል ሥልጣን የተሰጠው እንደሆነ ነው።በአዋጅ ቁጥር 922/2008 አንቀጽ 2/2 መሰረት ወል የማዋዋል ሥልጣን የተሰጠው ሰነድን እንዲያረጋግጥ ሥልጣን የተሰጠው ሲሆን ለዚህ ክርክር መነሻ የሆነውን ኑዛዜ የመዘገበው የቀበሌ ወይም የወረዳ የገጠር መሬት አስተዳደር ወል ለማዋዋል ሥልጣን የተሰጠው አካል አይደለም።በአማራ ክልል አዋጅ ቁጥር 252/2009 አንቀጽ 17/4 መሰረት የገጠር መሬት አስተዳደር ኑዛዜ መመዝገብ ያለበት ስለመሆኑ የተመለከተ ቢሆንም ኑዛዜ ተደረገ በተባለበት ጊዜ ተፈጻሚ ሲሆን በነበረው አዋጅ ቁጥር 133/1998 ስር ስለኑዛዜ አመዘጋገብ በግልጽ አልተደነገገም።በመሆኑም የገጠር መሬት አስተዳደር ወል አዋዋይ ባለመሆኑ፣በኑዛዜው ላይ የተጠቀሱት ሦስት ምስክሮች ብቻ ስለሆኑ ለአመልካች የተደረገው ኑዛዜ በሕግ ፊት

የማይጸና ስለሆነ ለክርክሩ መነሻ የሆነውን መሬት ተጠሪ ሊለቁ አይገባም በማለት የስር ፍርድ ቤቶችን ወሳኔ በአብላጫ ድምጽ በመሻር ወስኗል።

አመልካች በቀን 21/03/2015 ዓ/ም የተጻፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረቡት ከላይ በተመለከተው መሰረት በክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት በተሰጠ ወሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በሚል ሲሆን የአቤቱታቸው ይዘት በአጭሩ፡- ተጠሪ ኑዛው ፎርማሊቲውን አያሟላም በሚል በግልጽ ባልተከራከሩበት የክልሉ ሰበር ይህንን ነጥብ መሰረት በማድረግ ወሳኔ መስጠቱ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 182/2ን እና 329/1ን የሚቃረን ነው። የገጠር እርሻ መሬትን በተመለከተ የሚደረግ ኑዛዜ፣የስጦታ እና የኪራይ ወል በተመለከተ ሕጋዊ መስፈርቶችን ማሟላት አለሟላቱን የማረጋገጥ ሥልጣን በአዋጅ ቁጥር 252/2009 አንቀጽ 17/4 ስር ለወረዳ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶት እያለ የክልሉ ሰበር ችሎት በአዋጅ ቁጥር 922/2008 አንቀጽ 2/2 ስር የተደነገገውን አለግባብ ተግባራዊ በማድረግ ይህ ጽሕፈት ቤት ወል የማዋዋል ሥልጣን የለውም፤ በሦስት ምስክሮች ፊት የተደረገው ኑዛዜ ፎርሙን አያሟላም ሲል የሰጠው ወሳኔ በሰ/መ/ቁጥር 49851 እና 36562 የተሰጠውን የሕግ ትርጉም ጭምር የሚቃረን ነው። ሚች ለአመልካች ያደረጉት ኑዛዜ ኋለኛው ኑዛዜ በመሆኑ ለተጠሪ የተደረገውን ኑዛዜ ስለሚሸር ለአመልካች የተደረገው ኑዛዜ ሕጋዊ ወጤት እንዲኖረው አለመደረጉ በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 895/3 ስር የተደነገገውን እና በሰ/መ/ቁጥር 96364 ስር የተሰጠውን የሕግ ትርጉም የሚቃረን ነው። በመሆኑም ለአመልካች የተደረገው ኑዛዜ የሕጉን መስፈርት ያሟላ ነው ተብሎ በክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት የሰጠው ወሳኔ ተሸሮ የወረዳው ፍርድ ቤት ወሳኔ ይጽናልኝ በማለት አቤቱታቸውን አቅርበዋል።

የሰበር አጣሪ ችሎት አቤቱታውን መርምሮ ሚች በወረዳው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት ቀርበው 3 ምስክሮች ባሉበት የገጠር እርሻ መሬት ለአሁን አመልካች መናዘዛቸው ተረጋግጦ እያለ ኑዛዜው ለማዋዋል ሥልጣን ባልተሰጠው አካል የተደረገና በኑዛዜ ላይ ያሉት 3 ምስክሮች ብቻ በመሆናቸው ኑዛዜው በሕግ ፊት አይፀናም ተብሎ የተወሰነበትን አግባብነት በአማራ ክልል ተሻሽሎ በወጣው የገጠር መሬት አዋጅ ቁጥር 252/2009 አንቀጽ 17/4 እና ከፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 882 አንጻር ተጠሪ ባሉበት እንዲመረመር ትዕዛዝ በመስጠቱ ተጠሪ በቀን18/04/2015 ዓ/ም የተባፈ መልሳቸውን በማቅረብ ተከራክረዋል።

የመልሳቸውም ይዘት በአጭሩ፡-የወረዳው ገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት የኑዛዜ ውል የመመዝገብና ከባህር መዝገቡ ላይ የሚያያይዝ እንጂ የኑዛዜ ውልን የማዋዋልና የማረጋገጥ ስልጣን የለውም። ይህንን በተመለከተም በአዋጅ ቁጥር 922/2008 በአንቀጽ 5፣8/7፣ 17(1/ሀ-ሐ) ፣ በአማራ ክልል አዋጅ ቁጥር 263/2011 አንቀጽ 6/12 እና አዋጅ ቁጥር 252/2009 አንቀጽ 17/4 እና አንቀጽ 48/5 የተደነገገውና በሰ/መ/ቁጥር 32899 ላይ የተሰጠው የሕግ ትርጉም ያሳያል። የገጠር መሬት አስተዳደር አጠቃቀም መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 252/2009 አንቀጽ 17/4 መሰረት የኑዛዜ አደራረግ በፍ/ብ/ሕግ እንደተደነገገው በግልጽ የሚደረግ ኑዛዜ መስፈርቶች ማሟላትና አግባብ ላለው የወረዳ መሬት አስተዳደርና

አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት ቀርቦ መመዝገብ ያለበት ስለመሆኑ ተደንግጓል።በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 881/2 መሰረት ኑዛዜው በአራት ምስክሮች ፊት ያልተደረገ በመሆኑ እና የወረዳው መሬት አስተዳደር ጽሕፈት ቤት ወል የመዋዋል ሥልጣን የተሰጠው ባለመሆኑ ኑዛዜው በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 882 ስር በተደነገገውም አግባብ የተደረገ ባለመሆኑ ፈራሽ ነው ሲል መባሉ የሚነቀፍ አይደለም።በሰ/መ/ቁጥር 49851 እና 37562 የተሰጠው የሕግ ትርጉም ከተያዘው ጉዳይ ጋር ግንኙነት ስለሌለው ከዚህ አኳያ የቀረበው ክርክር ተቀባይነት የለውም ተብሎ የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት የሰጠው ወሳኔ ይጽናል፤ በማለት ተከራክረዋል።አመልካችም የመልስ መልሳቸውን በማቅረብ ተከራክረዋል።

ከዚህ በላይ አጠር ባለ መልኩ የተመለከተውን የግራ ቀኝ ክርክርና በስር ፍርድ ቤቶች የተሰጡ ወሳኔዎች ይዘት የሚመለከት ሲሆን እኛም የሰበር አጣሪ ችሎት ጉዳዩ ለሰበር ችሎት ያስቀርባል ሲል የያዘውን ጭብጥ ከግምት በማስገባት የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት አመልካች ለክላቸው መሰረት ያደረጉት ኑዛዜ ሕጋዊ ውጤት የለውም በማለት በመወሰኑ የተፈጸመ መሰረታዊ የሕግ ስህተት መኖር አለመኖሩን አግባብነት ካለው ሕግ ጋር በማገናኘብ እንደሚከተለው መርምረናል።

እንደመረመርነውም አመልካች በተጠሪ ላይ የመሰረቱት ክስ ሥራ-ነገር ወራሽነትን የሚመለከት ሆኖ የክሱ ምክንያት በክሱ የተጠቀሰው የገጠር ዕርሻ መሬት ከአክስታቸው በኑዛዜ የተላለፈላቸው ሆኖ እያለ ተጠሪ ከሕግ አግባብ ውጭ እንደያዙባቸው የገለጹት ነው። ተጠሪ ደግሞ አመልካች ያቀረቡት ኑዛዜ በሀሰት የተዘጋጀ ነው፤ሚች አልፈረመው፤ መሬቱ በኑዛዜ የተላለፈው ለእኔ ነው በማለት ክደው ተከራክረዋል።በዚህ መልኩ ግራ ቀኙ ካቀረቡት ክርክር በመነሳት ሊያዙ የሚገባቸው ጭብጦች በክሱ የተጠቀሰው የገጠር እርሻ መሬት በሕግ አግባብ በተደረገ ኑዛዜ ለአመልካች ተላልፏል ወይስ አልተላልፈው? ተጠሪ መሬቱን የያዙት በሕግ አግባብ ነው ወይስ አይደለም? የሚሉ ናቸው።

በመጀመሪያም በክሱ የተጠቀሰው የገጠር እርሻ መሬት በሕግ አግባብ በተደረገ ኑዛዜ ለአመልካች ተላልፏል ወይስ አልተላልፈው? የሚለውን መርምረናል። ከላይ እንደተመለከተው አከራካሪውን የገጠር እርሻ መሬት ለአመልካች ለማስተላለፍ ኑዛዜ የተደረገው በቀን 19/03/2009 ዓ/ም እንደሆነ አመልካች በክላቸው ላይ ገልጸዋል።በዚህ መልኩ አመልካች በኑዛዜ አገኘሁኝ የሚሉት የገጠር የዕርሻ መሬት በመሆኑ አመልካች መብት አገኘሁበት ያሉት ኑዛዜ በተደረገበት ጊዜ በአማራ ክልላዊ መንግሥት ተፈጻሚ ሲሆን የነበረው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ሕግ የገጠር ዕርሻ መሬት በኑዛዜ ስለሚተላለፍበት አግባብ ምን ይላል የሚለውን መመልከት ያስፈልጋል።አስቀድሞም ለጉዳዩ ተፈጻሚ ሲሆን የሚገባውን የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ሕግ መለየት ያስፈልጋል። ከዚህ አኳያ የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት ኑዛዜው የተደረገበትን ጊዜ መሰረት በማድረግ ለጉዳዩ ተፈጻሚነት ያለው የአማራ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 252/2009 ሳይሆን ከዚህ ቀድሞ ተግባራዊ ሲሆን የነበረው አዋጅ ቁጥር 133/1998 ነው የሚል ድምዳሜ ላይ ደርሷል። በእኛም እምነት የአማራ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 252/2009 ተፈጻሚ መሆን የጀመረው ከቀን 12/11/2009ዓ/ም ጀምሮ በመሆኑ እና በክሱ

የተጠቀሰው ኑዛዜ የተደረገው ደግሞ ይህ አዋጅ ከመጽናቱ በፊት በቀን 19/03/2009ዓ/ም በመሆኑ ለተያዘው ጉዳይ ይህ ኋለኛው አዋጅ ተፈጻሚነት የለውም በማለት የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት የደረሰበት ድምዳሜ ትክክል ነው።

በክልሉ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 133/1998 አንቀጽ 7(1/ለ)፣15/1 ስር እንደተመለከተው ዝርዝሩ ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣ ደንብ በሚወሰንበት አግባብ በክልሉ ውስጥ ነዋሪ የሆነ በግብርና ሥራ የሚተዳደር ወይም በዚሁ ለመተዳደር የሚፈልግ ማንኛውም ሰው የገጠር መሬት ይዞታ መብት (holding right) በወርስ ወይም በስጦታ ማግኘት እንደሚችል ተደንግጓል።እንዲሁም የገጠር መሬት በኑዛዜ እና ያለኑዛዜ ስለሚተላለፍበት አግባብ በአዋጁ አንቀጽ 16 ስር ተመልክቷል።ሆኖም በዚህ አዋጅ ላይ መሬት በኑዛዜ ለማስተላለፍ የሚደረገውን ኑዛዜ አጻጻፍ ስርዓት ወይም ፎርማሊቲ በተመለከተ የተደነገገ ነገር የለም።በዚህ አዋጅ የተቋቋሙት የወረዳ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤትም ሆነ የቀበሌ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴ የገጠር መሬት በኑዛዜ ሲተላለፍ የሚኖራቸው ተግባርና ኃላፊነት ተለይቶ ተገልጾ አልተደነገገም።ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም በወጣው ደንብ ቁጥር 51/1999 አንቀጽ 11 ላይ የገጠር መሬት በኑዛዜ ተጠቃሚ ሊሆኑ የሚችሉ ሰዎች እነማን ሊሆኑ እንደሚችሉና ከዚህ ጋር በተያያዘ ኑዛዜው ስለሚኖረው ሕጋዊ ውጤት ከመደንገጉ በስተቀር የኑዛዜ ፎርማሊቲ አስመልክቶ የደነገገው ነገር የለም።እንዲሁም በዚህ ደንብ አንቀጽ 25/8 ስር የወረዳው ተጠሪ ጽሕፈት ቤት በወረዳው ውስጥ የተቋቋመ አካል በማይኖርበት ጊዜና ሁኔታ ከገጠር መሬት ጋር የተያያዙ የኪራይ፣የዋስትና የስጦታና የመሳሰሉ ስምምነቶችን እንደሚመዘግብ (Record) የተደነገገ ቢሆንም የገጠር መሬት በኑዛዜ ሲተላለፍ ስለሚኖረው ተግባርና ኃላፊነት በግልጽ አለመደንገጉ እንደተጠበቀ ሆኖ በድንጋጌው የመሳሰሉ ስምምነቶችን የሚለው አገላለጽ ኑዛዜንም ያካትታል ቢባል እንኳን የተሰጠው ኃላፊነት መዝግቦ መረጃ ከመያዝ ያለፈ አይደለም።

ከላይ በተገለጸው አኳኋን ለጉዳዩ ተፈጻሚነት ያለው ልዩ ሕግ የገጠር መሬት በኑዛዜ ሲተላለፍ ሊከተል ስለሚገባው ፎርማሊቲና ፎርሙን ጠብቆ ያልተደረገ ኑዛዜ ስለሚያስከትለው ሕጋዊ ውጤት በግልጽ ካልደነገገ ስለኑዛዜ ፎርማሊቲ በፍትሐ ብሔር የተደነገገውን ተፈጻሚ ማድረግ ይገባል።በተያዘው ጉዳይ በክሱ የተጠቀሰው ኑዛዜ ግልጽ ኑዛዜ መሆኑ አከራካሪ አይደለም። በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር ከቁጥር 881 እስከ 883 ስር በግልጽ የሚደረግ ኑዛዜ ማሟላት ያለበት የፎርም መስፈርቶች፡- 1)ኑዛዜው በጽሁፍ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ(የፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 881/1 ይመለከተዋል)፣2) በአራት ምስክሮች ፊት መደረግ ያለበት ስለመሆኑ፣ምስክሮች ችሎታ ያላቸው መሆን እንዳለባቸው እንዲሁም በኑዛዜው ላይ ተናዛዥና ምስክሮች መፈረም ያለባቸው ስለመሆኑ(የፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 881(1 እና 3)፣882 እና 883 ይመለከታል)፣ 3) ኑዛዜው በተናዛዥና በአራት ምስክሮች ፊት መነበብና ይኸው ሥርዓት የተፈጸመ ስለመሆኑ ኑዛዜው የሚያመለክት መሆን ያለበት ስለመሆኑ(በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 881/2 ይመለከታል)፣ እንዲሁም 4) እነዚህን መስፈርቶች አለማሟላት ስለሚያስከትለው ውጤት ተደንግጓል። ይህ እንደተጠበቀ ሆኖ ምንም እንኳን ግልጽ ኑዛዜ በወል አዋዋይ ፊት እንዲደረግና እንዲረጋገጥ(Authentication) እንዲሁም እንዲመዘገብ (Registration) ሕግ

ባያስገድድም በፍ/ብ/ሕግ ቁጥር 882 ስር እንደተመለከተው ግልጽ ነዛዜ በወል አዋዋይ ፊት የተደረገ እንደሆነ ነዛዜው በሁለት ምስክሮች ፊት ከተደረገና ከተፈረመ በእነዚህ ሁለት ምስክሮች ከተፈረመ ሕጋዊ ውጤት ይኖረዋል። ከዚህ ጋር በተያያዘ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁጥር 49851 (በቅጽ 10 እንደታተመው) ላይ አስገዳጅ የሕግ ትርጉም ሰጥቷል። ከዚህ ውጭ ነዛዜው በሕግ ወል እንዲያዋወል ሥልጣን በተሰጠው ፊት ያልተደረገ እንደሆነ ግን ነዛዜው በአራት ምስክሮች ፊት ተደረጎ በአራቱም ምስክሮች የተፈረመ መሆን አለበት።

በተያዘው ጉዳይ አመልካች መብት አገኘሁበት ያሉት ነዛዜ በሦስት ምስክሮች ፊት ተደርጎ የተፈረመ መሆኑ ተረጋግጧል። አመልካች ነዛዜው ሕጋዊ ውጤት ሲኖረው ይገባል በማለት የሚከራከሩት ነዛዜው በወረዳው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት የተደረገ ስለሆነ መስፈርቱን ያሟላል በማለት ነው። ከላይ እንደተመለከተው የወረዳው የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ተጠሪ ጽሕፈት ቤት ነዛዜ ሲደረግ እንደወል አዋዋይ ሆኖ ተናዛዥ ፈቃዱን በፈለገው መሰረት መግለጹን በማረጋገጥ ተናዛዥና ምስክሮች ሲፈርሙ ያረጋገጣል በሚል በአዋጅ ቁጥር 133/1998ም ሆነ በደንብ ቁጥር 51/1999 ላይ በግልጽ አልተደነገገም። ወል የማዋዋል እና የማረጋገጥ ጉዳይ በሕግ ሥልጣን በተሰጠው አካል በሚመደብ የሕግ ባለሙያ የሚፈጸም ተግባር ነው። አከራካሪው ነዛዜ በተደረገበት ጊዜ በነበረው ሕግ ለወረዳው መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽሕፈት ቤት የተሰጠው ሥልጣን መዝግቦ መረጃ የመያዝ (Recordnig) እንጂ ነዛዜ የማስፈጸምና የማረጋገጥ (Authentication) ተግባር እንዲፈጽም ሥልጣን አልተሰጠውም።

በመሆኑም የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት አመልካች ለክሳቸው መሰረት ያደረጉት ነዛዜ ሕጋዊ ውጤት የለውም በማለት የስር ፍርድ ቤቶችን ወሳኔ ሽር በመወሰኑ በፌዴራል ፍርድ ቤቶች አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 2/4 እና 10(1/ሐ እና መ) መሰረት በዚህ ችሎት ሊታረም የሚችል መሠረታዊ የሕግ ስህተት አልተፈጸመም ብለናል። በዚህ መሰረት ተከታዩ ተወስኗል።

ወሳኔ

1. የአማራ ብሔራዊ ክልል መንግስት ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በመ/ቁጥር 0335672 ላይ በቀን 30/02/2015ዓ/ም የሰጠው ወሳኔ በፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰበር ሥነ ሥርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9/1 መሰረት ፀንቷል።
2. በዚህ ችሎት ያወጡትን ወጭ ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።

ትዕዛዝ

1. የወሳኔው ግልባጭ ለስር ፍርድ ቤት ይተላለፍ። ሲጠይቁ ለግራ ቀኙም ግልባጩ ይሰጣቸዋል።
2. መዝገቡ ተዘግቷል ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ማ/ተ